

September 2024

Utdragen lågkonjunktur

Sveriges bruttonationalprodukt (BNP) har nu legat på ungefär samma nivå sedan slutet av 2021. Efter en viss tillväxt under det första kvartalet minskade BNP återigen under det andra kvartalet. Den främsta anledningen till en mer eller mindre stillastående ekonomi är en fortsatt svag inhemsk efterfrågan. Enligt Finansdepartementets prognos¹ förväntas sysselsättningen minska marginellt under 2024 och arbetslösheten öka.

Stockholms län har befunnit sig i en lågkonjunktur under en längre tid. Det yttrar sig bland annat genom en förhöjd varselintensitet, lågt nyföretagande och minskad omsättning i det regionala näringslivet. På arbetsmarknaden kan inga signifikanta förändringar rörande sysselsättning och arbetslöshet på ett års sikt konstateras, men trenden om en avmattad arbetsmarknad är tydlig.

Sammanfattning

- ❖ Konjunkturen i det regionala näringslivet är svag.
- ❖ Omsättningen i näringslivet minskar för sjunde kvartalet i rad.
- ❖ Antalet personer som varslas om uppsägning är högt och nyföretagandet lågt.
- ❖ Sysselsättningen beräknas till 72,7 procent under det andra kvartalet. Det kan jämföras med 74 procent vid motsvarande tidpunkt 2023.
- ❖ Antalet personer med tidsbegränsad anställning minskar.
- ❖ Antalet arbetslösa räknas till 116 000 personer, jämfört med 108 000 personer 2023.
- ❖ Det outnyttjade arbetskraftsutbudet motsvarar 144 000 heltidstjänster.
- ❖ Nykvarn har högst sysselsättning och Ekerö har lägst arbetslöshet bland länets kommuner.

Svag konjunktur

Om konfidensindikatorn

Konjunkturinstitutets konfidensindikator mäter den regionala konjunkturen. Värdet runt det historiska medelvärdet 100 indikerar att konjunkturläget är normalt. Värdet över 110 eller under 90 ska tolkas som att läget är mycket starkare respektive mycket svagare än normalt.

Konfidensindikatorn för näringslivet i Stockholms län uppgår till 97, se *diagram 1*. Därmed underskrider indikatorn det historiska genomsnittet (100) för åttonde kvartalet i rad. Det har inte hänt tidigare, varken under finanskrisen eller pandemin. Lågkonjunkturen kan därför beskrivas som mer utdragen, men inte lika djup som under exempelvis finanskrisen eller pandemin. Avslutningsvis kan det konstateras att under de senaste kvartalen har indikatorn varit klart högre än under stora delar av 2022 och 2023.

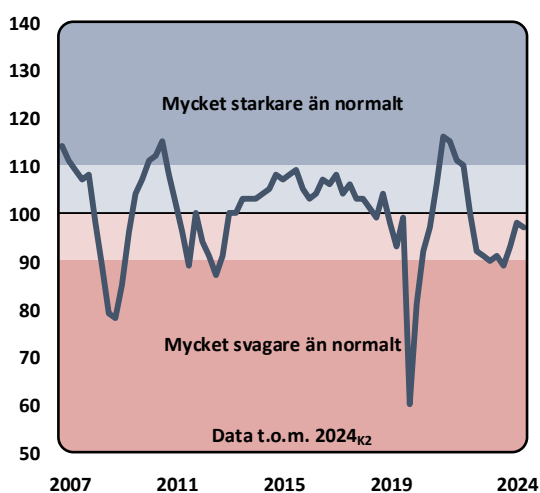

Diagram 1. Konfidensindikatorn för Stockholms län. **Källa:** Konjunkturinstitutet.

Det finns inga större skillnader i konjunkturen mellan branschaggregaten, se *diagram 2–5*. Handeln (101) ligger marginellt över sitt historiska genomsnitt, medan konjunkturen

inom bygg, industri och tjänster befinner sig strax under det historiska genomsnittet. En intressant iakttagelse är att industrin som länge har haft en stark konjunktur nu befinner sig under indexvärde 100 för första gången på lite drygt tre år.

Tjänstenäringarna utgör en dominerande del av regionens näringsliv. Den påtagliga dominansen är ett strukturellt förhållande som skiljer huvudstadsregionen från övriga län. Stämningssläget bland tjänsteföretagen betingar på så sätt konjunkturen i det samlade regionala näringslivet. Bland företagen i tjänstesektorn är det allt fler företag som nu tror på ökad efterfrågan på sex månaders sikt, vilket indikerar en stärkt konjunktur framgent. Däremot fortsätter andelen företag som upplever brist på personal att minska. Andelen har minskat successivt under det senaste två åren och når nu (mätt som netttotal) sin lägsta nivå sedan vintern 2020/2021.

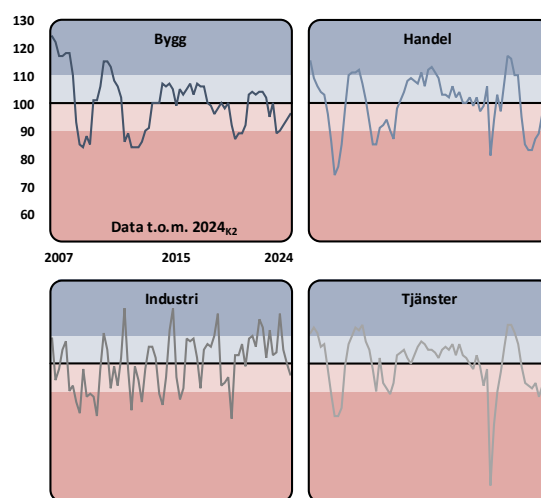

Diagram 2–5. Konfidensindikatorn för breda branschaggregat i Stockholms län. **Källa:** Konjunkturinstitutet.

Stockholms Handelskammare redovisar också att stämningssläget² bland hushållen visserligen förbättras under det andra kvartalet, men indikatorn visar att läget är fortsatt svagare än det historiska genomsnittet.

Fallande omsättning i näringslivet

Justerat för konsumentprisindex (KPI) minskade omsättningen i det regionala näringslivet för sjunde kvartalet i rad, se *diagram 6*. Minskningen var dock lägre på ett års sikt jämfört med de närmast fyra föregående kvartalen. Det kan tyda på att utvecklingen bottenat och en mer positiv trend ligger framför oss.

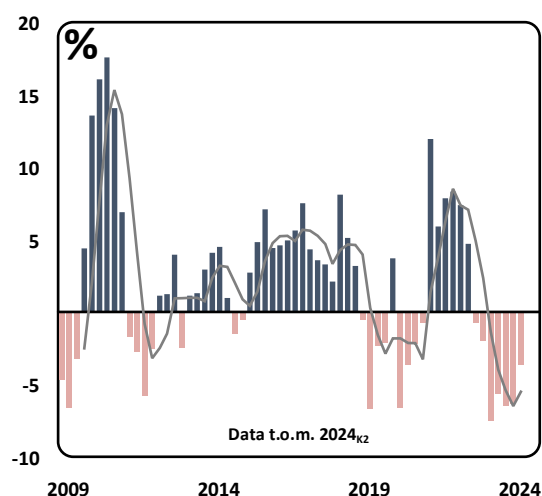

Diagram 6. Omsättning i det regionala näringslivet, fasta priser och utveckling på ett års sikt. **Källa:** SCB/Länsstyrelsen bearbetning.

Fördelat över grova branschaggregat är nedgången mer påtaglig inom byggverksamhet och handel. För tjänstenäringsarna är nedgången mindre påtaglig och för transport (SNI 49–53) kan viss tillväxt noteras.

Det regionala näringslivet svarar för omkring en tredjedel av näringslivets totala omsättning. Utvecklingen på ett års sikt är i linje med utvecklingen i övriga riket.

51 700 lediga jobb i Stockholms län

Inför det andra kvartalet 2024 ersattes Konjunkturstatistik över vakanser (KV) av en ny undersökning, Lediga jobb och rekryteringsbehov (LOR)³. Omläggningen innebär att jämförelser över tid försvåras. Därför kommer inga sådana jämförelser genomföras, men data

med tidsseriebrott kan eventuellt redovisas i kommande utgåvor av Läget i länet – arbetsmarknad & ekonomi.

Under det andra kvartalet fanns det 51 700 lediga jobb i Stockholms län i ekonomin som helhet. I riket uppgick antalet till 169 500. Det innebär att Stockholm svarade för 30 procent av alla lediga jobb. Det är en högre andel än vad storleken på den regionala arbetsmarknaden betingar. Sett till lediga jobb i näringslivet är länets andel något högre, 35 procent.

Fortsatt lågt nyföretagande

Under inledningen av pandemin ökade nyföretagandet. Det var i stort sett den enda konjunkturindikatorn som utvecklades positivt under 2020. Det hängde förmodligen samman med att kravet på aktiekapital sänktes 2020. Att sänkningen hade betydelse kom till exempel till uttryck i att antalet nystartade aktiebolag ökade mer än andra företagsformer. Att fler personer förlorade eller riskerade att förlora sin anställning kan även ha ökat antalet som bildar företag av nödvändighet⁴. Ökningen fortsatte sedan succesivt och nådde sin topp hösten 2022, se *diagram 7*. Därefter har nyföretagandet minskat kraftigt. Trenden om minskat nyföretagande fortsatte under sommaren 2024.

Under årets första åtta månader har knappt 12 700 nya företag startats i Stockholms län. Det är sju procent färre än under motsvarande period 2023. De senaste tre månaderna har minskningen varit marginellt högre. Beräknat som 12-månaders genomsnitt har nyföretagandet inte varit så lågt sedan våren 2010.

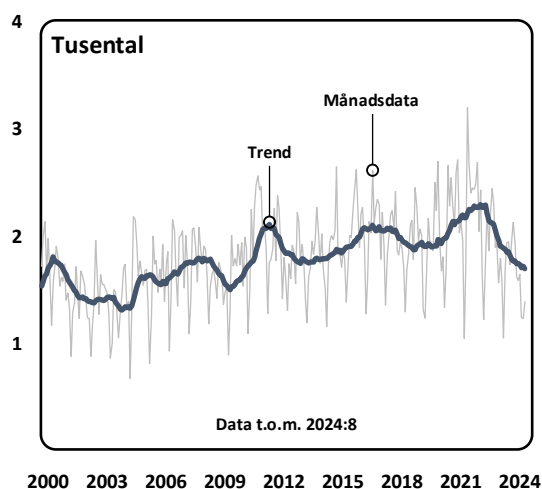

Diagram 7. Antal nystartade företag i Stockholms län per månad och 12 månaders genomsnitt. **Källa:** Bolagsverket.

Hög konkursnivå i Stockholms län

Konkursnivån har varit förhöjd i länet under en längre tid, se *diagram 8*. Under årets första åtta månader har drygt 2 500 företag⁵ försatts i konkurs. Det kan jämföras med 1 800 företag under motsvarande period 2023. Beräknat som årstakt är konkursnivån på sin högsta nivå sedan åtminstone 1996.

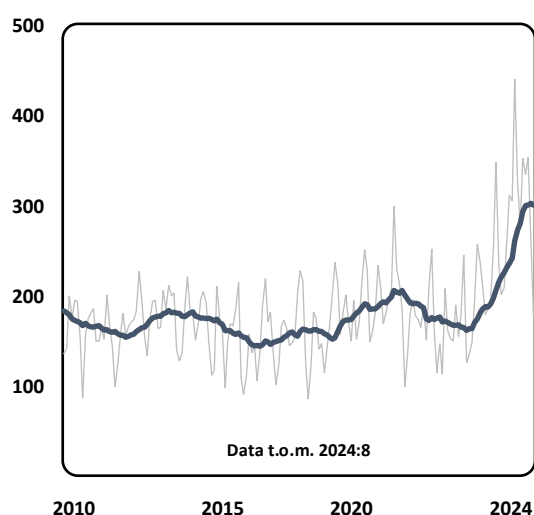

Diagram 8. Antal företagskonkurser per månad och 12 månaders genomsnitt i Stockholms län. **Källa:** SCB/Tillväxtanalys.

Däremot har konkursintensiteten minskat under de senaste månaderna. Sett enbart till augusti månad minskade antalet konkurser jämfört med 2023. Under den senaste tremånadersperioden (juni, juli och augusti) var antalet i nivå med 2023. Konkursnivån är även förhöjd i övriga riket.

För många företag väntar en svår höst då en stor del av de uppskjutna skatterna (anstånd) från pandemin ska betalas tillbaka till Skatteverket. Nationell statistik visar att 20 procent av de konkursdrabbade företagen i augusti hade skatteanstånd. Det är en ökning jämfört med närmast föregående månader. Summerat uppgick den samlade skulden i början av sommaren 2024 till närmare 40 miljarder kronor⁶. I november 2023 uppskattade Svenskt Näringsliv⁷ att 14 utlånade skattemiljarder riskerar att försvinna i konkurser.

Till och med augusti hade dessutom 51 bostadsrättsföreningar gått i konkurs i Stockholms län. Det kan jämföras med 30 under helåret 2023. Ökningen är ännu kraftigare i övriga riket.

23 200 personer varslade om uppsägning

Antal personer berörda av varsel i Stockholms län har ökat trendmässigt under en längre tid. Under årets första åtta månader har 23 200 personer varslats om uppsägning. Det är 34 procent fler än under motsvarande period 2023. Sommaren och hösten 2024 är – pandemin undantaget – varselintensiteten mätt som 12-månaders genomsnitt på sin högsta nivå någonsin under de senaste 15 åren, se *diagram 9*. I övriga riket minskar antalet personer berörda av varsel under årets första åtta månader. Däremot har antalet ökat under juli och augusti.

Bland de större företagen som varslat om uppsägning och med bäring på den regionala arbetsmarknaden kan exempelvis Telia och JM nämnas. I september meddelade Arbets-

förmedlingen dessutom att myndigheten varslar drygt 120 medarbetare i Stockholm om uppsägning.

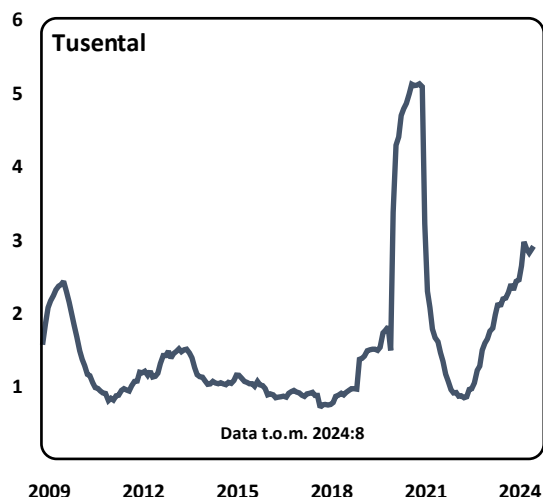

Diagram 9. Antal personer berörda av varsel i Stockholms län, 12 månaders genomsnitt. **Källa:** Arbetsförmedlingen/Länsstyrelsen bearbetning.

Fördelat över branscher har flest personer varslats om uppsägning inom uthyrning och fastighetsservice (SNI N), följt av informations- och kommunikationsverksamhet (IKT) och handel. Sammantaget svarar dessa tre branscher för över hälften av det totala antalet varslade personer. Det är identiskt med andelen dessa tre branscher svarade för under helåret 2023.

Att 100 personer varslas om uppsägning är dock inte samma sak som att 100 personer blir arbetslösa. Alla varsel verkställs inte och vissa personer hittar omgående ny anställning. Tidigare undersökningar⁸ visar att en dryg fjärdedel av personer som varslas om uppsägning blir arbetslösa någon gång under de efterföljande sex månaderna från lagt varsel. Inflödet i arbetslöshet från de personer som hittills berörts av varsel under 2024 kan därmed uppskattas till närmare 6 000 personer.

Skulderna växer

Under första halvåret 2024 fick Kronofogden in närmare 157 000 krav på bland annat obetalda fakturor, avbetalningar m.m. (ansökningar om betalningsföreläggande) från invånare i Stockholms län. Det kan jämföras med cirka 138 000 under samma period 2023. Det motsvarar en ökning på knappt 14 procent. På två år har antalet ökat med 30 procent. Antalet berörda personer har ökat med knappt 10 procent till 70 000 personer, se *diagram 10*. Jämfört med 2022 är ökningen 20 procent.

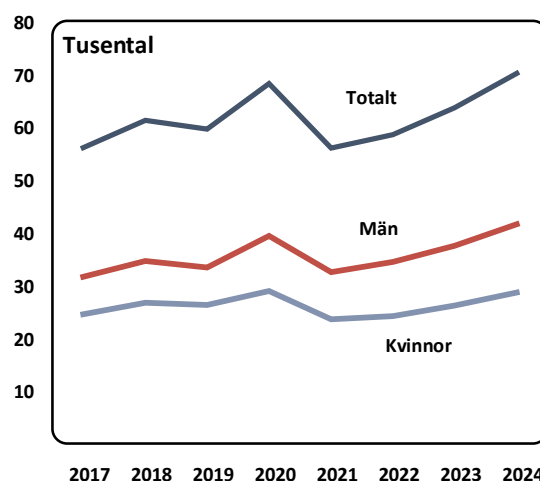

Diagram 10. Betalningsföreläggande, antal personer i Stockholms län, första halvåret för respektive år. **Källa:** Kronofogdemyndigheten.

Det sammanlagda beloppet i kraven har stigit till 5,1 miljarder kronor – en ökning med 68 procent på två år. Ökningen är i linje med utvecklingen i övriga riket. Män är överrepresenterade både när det gäller antal berörda personer och skuldbelopp.

Utvecklingen är bekymmersam eftersom det visar att allt fler får svårt att få sin privatekonomi att gå ihop samtidigt som arbetsmarknaden försvagas. Dessutom riskerar företag som inte får betalt för sina varor och tjänster att få egna problem med likviditeten vilket i sin tur inte är gynnsamt för samhälls-ekonomi.

Utvecklingen är kanske inte helt oväntad med tanke på sjunkande reallöner i befolkningen som helhet. Ränteprognoserna pekar dock på en tydlig förbättring för hushåll med bolån. För ett hushåll i Stockholms län med höga bolån kan det handla om flera tusenlappar i kostnadslättnader. I kombination med en något mer expansiv finanspolitik förväntas därmed hushållens samlade ekonomi och köpkraft att stärkas framgent.

Enligt Medlingsinstitutet ökar de nominella lönerna i Sverige med ungefär fyra procent i årstakt. Samtidigt redovisar SCB att inflationstakten i augusti enligt KPI uppgick till 1,9 procent vilket innebär att hushållens köpkraft redan nu ökar påtagligt.

Utvecklingen på den regionala arbetsmarknaden

I detta avsnitt presenteras utvecklingen och nuläget på arbetsmarknaden. När det gäller uppgifter på länsnivå används den officiella arbetsmarknadsstatistiken (AKU) från Statistiska Centralbyrån (SCB). AKU är en urvalsundersökning. Avslutningsvis ges en kortfattad bild kring läget på kommunnivå genom Arbetsförmedlingens statistik. Arbetsförmedlingens statistik bör inte jämföras med den som tillhandahålls via SCB. Om inte annat anges avser AKU-statistiken Stockholms län under andra kvartalet 2024. Förändring på ett års sikt är således utvecklingen jämfört med andra kvartalet 2024.

Mot bakgrund av arbetsmarknadsstatistikens utveckling inom SCB kan det finnas anledning att framgent övergå till att presentera utvecklingen genom BAS (Befolkningens arbetsmarknadsstatus) snarare än AKU.

Definitioner

Arbetskraft, sysselsättning, och arbetslöshet är tre makrovariabler med vilka utvecklingen på arbetsmarknaden kan beskrivas. När man analyserar utvecklingen på arbetsmarknaden är det avgörande att känna till hur begreppen definieras och hur förändringar ska tolkas.

Arbetskraften – summan av antalet sysselsatta och arbetslösa. Arbetskraftsdeltagandet är arbetskraften i förhållande till befolkningen i åldersgruppen 15–74 år (SCB).

Andelen sysselsatta – beräknas som antalet sysselsatta i förhållande till befolkningen, 15–74 år (SCB).

Andelen arbetslösa – beräknas som antalet arbetslösa i förhållande till arbetskraften, 15–74 år (SCB).

Det innebär bland annat att både sysselsättningen och arbetslösheten kan öka om fler söker sig till arbetsmarknaden. Det betyder också att en grupp med högt arbetskraftsdeltagande kan ha både högre sysselsättning och arbetslöshet, än andra grupper.

1 318 000 sysselsatta i Stockholms län

Efter en tydlig nedväxling av sysselsättningen i samband med pandemin ökade antalet sysselsatta kraftigt under andra halvan av 2021 fram till hösten 2022. Som mest ökade antalet sysselsatta uppräknat i årstakt med närmare 60 000 personer. Därefter har sysselsättningen utvecklats svagt. De senaste kvartalen pekar trenden till och med på en negativ sysselsättningsutveckling.

Under det andra kvartalet uppgick antalet sysselsatta i Stockholms län till knappt 1 318 000 personer. Det är 18 000 färre än under 2023. Minskningen är visserligen inte statistiskt signifikant, men är lägre än det årliga genomsnittet under 2000-talet, se *diagram 11*.

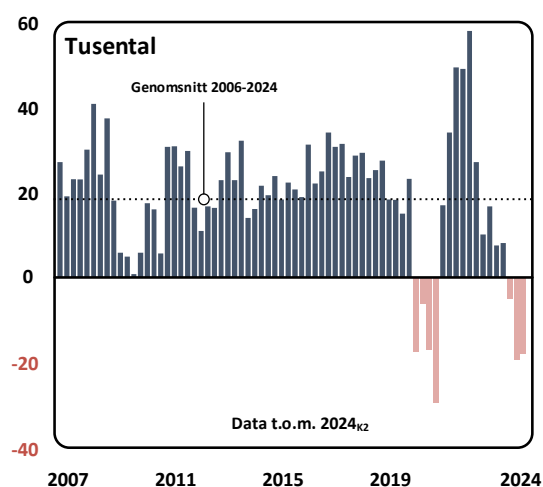

Diagram 11. Förändring antal sysselsatta i Stockholms län på ett års sikt, tusental. **Källa:** SCB/AKU.

Under de senaste 20 åren har huvudstadsregionen drivit på sysselsättningsutvecklingen i riket som helhet. De senaste årens utveckling avviker dock från detta. I åtta kvartal i rad har (den skattade) utvecklingen var svagare i Stockholms län än i riket som helhet, vilket inte ligger i linje med huvudstadsregionen funktion som "rikets tillväxtmotor".

Utvecklingen över tid har varit klart starkare än i övriga storstadsregioner. Under 2022 och i inledningen av 2023 överträffades däremot regionens sysselsättningsutveckling av Västra Götaland. Därefter har utvecklingen tydligt bromsat in även i Västra Götaland. Under det andra kvartalet minskade antalet sysselsatta i Västra Götaland på ett års sikt med närmare 27 000 personer. I Skåne och i övriga riket (riket exklusive Stockholms län) lämnas antalet sysselsatta däremot mer eller mindre oförändrat på ett års sikt.

Minskning av antalet med en tidsbegränsad anställning

Historiskt tenderar andelen tidsbegränsade anställningar (t.ex. vikariat, säsongarbetare, projektanställda) att variera med konjunkturen, åtminstone på kort sikt. I samband med finanskrisen var det fram för allt

en nedgång i tidsbegränsade anställningar som drev på sysselsättningsminskningen i riket som helhet.

Även nu minskar antalet och andelen med en tidsbegränsad anställning. I Stockholms län beräknas nedgången till drygt 28 000 på ett års sikt och når nu den lägsta (skattade) andelen under hela tidsserien, drygt tolv procent. Antalet med tidsbegränsad anställning är därmed 145 000 personer. Unga (15–24 år) och utrikes födda är överrepresenterade bland personer med tidsbegränsade anställningar. Utvecklingen ligger i linje med utvecklingen i riket som helhet.

Utvecklingen av antalet med en tidsbegränsad anställning har drivits på av en minskning bland utrikes födda och inrikes födda kvinnor.

Svag befolkningsutveckling

Under de senaste åren har befolkningsutvecklingen växlat ned. Under 2010-talet uppgick den årliga befolkningsökningen till omkring 35 000 personer i Stockholms län. 2023 var befolkningsökningen färre än 15 000 nya invånare. Den förväntade utvecklingen fram till 2030 bedöms ha en ännu lägre ökningstakt än 2023.

Om framskrivningarna stämmer kommer det att få konsekvenser för sysselsättningen. Det sker dels genom en mer moderat ökning i befolkningen som helhet, dels genom en förändrad ålderssammansättning. Exempelvis visar SCB:s befolkningsframskrivning att de åldersgrupper som förväntas öka mest också är de åldersgrupper där sysselsättningen är lägre.

Den sysselsättningsintensiva åldersgruppen 25–54 år förväntas exempelvis vara mer eller mindre oförändrad fram till 2030, se *diagram 12*. Unga (15–24 år) som har ett lägre deltagande bland annat till följd av studier väntas däremot öka med nästan sex procent, vilket motsvarar knappt 16 000 personer. Åldersgruppen 55–74 år förväntas öka med 11

procent, varav 65–74 år ökar med 16 procent (motsvarande 32 000 personer) fram till 2030.

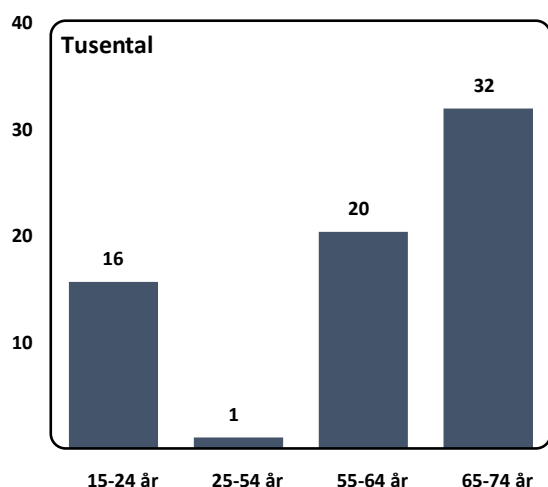

Diagram 12. Framskrivning för olika åldersgrupper i Stockholms län, 2024–2030. **Källa:** SCB.

Allt annat lika har de förväntade demografiska förändringarna en viss dämpande inverkan på sysselsättningen.

72,7 procent sysselsatta

Andelen sysselsatta (15–74 år) i förhållande till befolkningen beräknas till 72,7 procent. Det kan jämföras med 74 procent vid motsvarande tidpunkt 2023. Uppräknat i årstakt är sysselsättning på ungefär samma nivå som innan pandemin. Sysselsättningen är högre än i exempelvis Västra Götaland (69 procent). Stockholm brukar ha den högst skattade sysselsättningen av samtliga län, men passerades under det andra kvartalet av Jönköping (73,9 procent). Lägst sysselsättning har Västmanland (63) följt av Blekinge (64,1).

I övriga riket (riket exklusive Stockholms län) och Stockholm stad är sysselsättningen 68,8 respektive 74,5 procent.

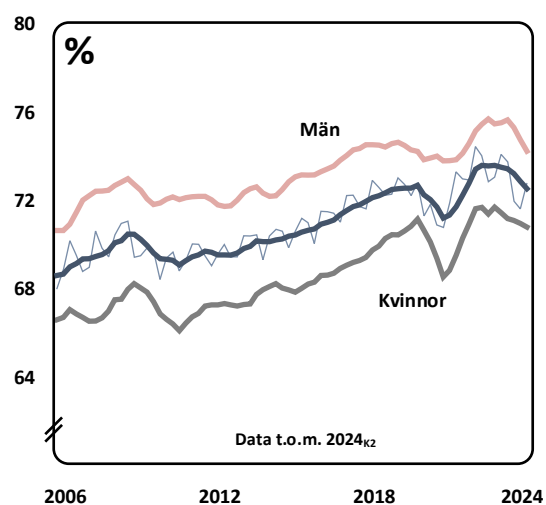

Diagram 13. Andel sysselsatta (15–74 år) i Stockholms län, årsgenomsnitt. **Källa:** SCB/AKU.

I nationell statistik för augusti kan dock vissa positiva signaler anas. Säsongsrensad statistik visar nämligen på en viss ökning av både antalet och andelen sysselsatta⁹.

Minskad sysselsättning bland utrikes födda

Sysselsättningsgapet mellan inrikes och utrikes födda har minskat trendmässigt under en längre tid. I återhämtningen efter pandemin och i synnerhet under 2023 minskade gapet dramatiskt. De senaste två kvartalen tyder dock på att trenden är bruten, men skillnaden ligger på en historiskt mycket låg nivå, se *diagram 14*.

Analyseras data däremot från en annan av SCB:s statistikprodukter – Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) – är bilden delvis en annan. BAS påvisar en mer påtaglig sysselsättningsskillnad än vad Arbetskraftsundersökningarna indikerar, till inrikes föddas fördel.

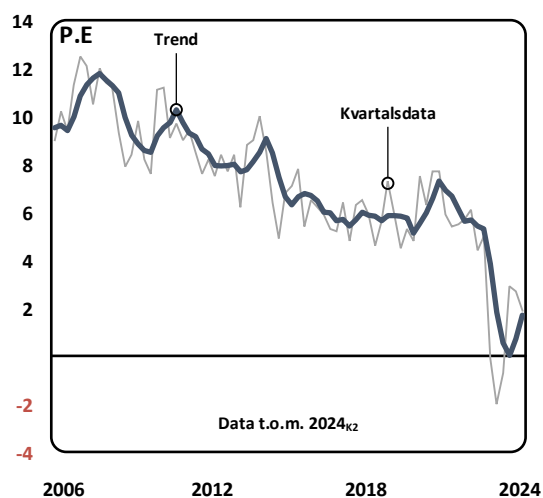

Diagram 14. Sysselsättningsdifferens mellan inrikes och utrikes födda i Stockholms län, procentenheter. **Källa:** SCB/AKU.

Under det andra kvartalet minskar utrikes födda sysselsättning till 71,4 procent, jämfört med 73,3 procent bland inrikes födda. Det är framför allt utvecklingen bland utrikes födda män som förklarar minskningen. Trots tillbakagången under det senaste året har utrikes födda män alltjämt en historiskt hög sysselsättning om 76 procent, jämfört med 73,1 procent bland inrikes födda män.

Stora könsskillnader bland utrikes födda

Bland inrikes födda föreligger inga betydliga skillnader i sysselsättning mellan kvinnor och män, se *diagram 15*. Det gör det däremot bland utrikes födda där skillnaden beräknas till drygt nio procentenheter, till mennens fördel. Jämfört med övriga riket är skillnaderna i sysselsättning inom gruppen inrikes födda förhållandevis små. Däremot har utrikes födda i länet en signifikant högre sysselsättning än utrikes födda i övriga riket. Bland männen uppgår skillnaden till drygt nio procentenheter.

Om länets utrikes födda haft samma andel sysselsatta som i övriga riket hade antalet varit närmare 50 000 färre och sysselsättningen i befolkningen som helhet hade minskat med drygt 2,5 procentenheter till 70,1 procent.

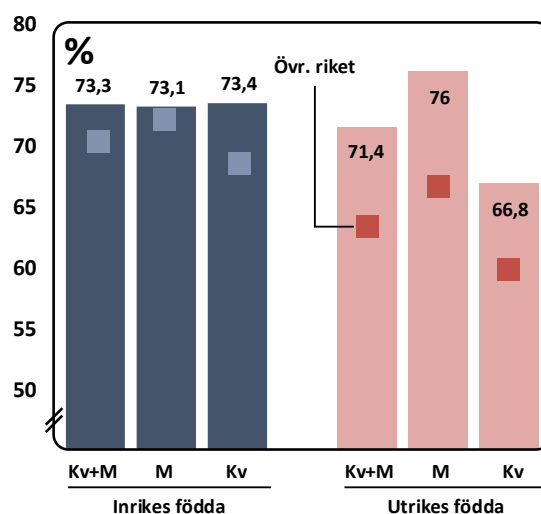

Diagram 15. Andel sysselsatta (15–74 år) i Stockholms län, inrikes och utrikes födda. **Källa:** SCB/AKU.

Internationell utblick – hög sysselsättning i Stockholms län

I ett europeiskt perspektiv står sig länets sysselsättning mycket väl och är exempelvis tio procentenheter högre än EU-genomsnittet. Eurostat redovisar enbart årliga serier och har ett annat åldersintervall (20–64 år) än det som redovisas ovan. Jämfört med övriga huvudstadsregioner i Skandinavien (inklusive Finland) har länet den högsta sysselsättningen 2023, se *diagram 16*. Jämfört med övriga europeiska regioner är sysselsättningen endast högre i Warszawa, Bratislava, Trier, Schwaben, Island och ett antal regioner i Schweiz. En bidragande anledning till den höga sysselsättningen i Stockholms län (och övriga svenska regioner) är den höga sysselsättningen bland kvinnor.

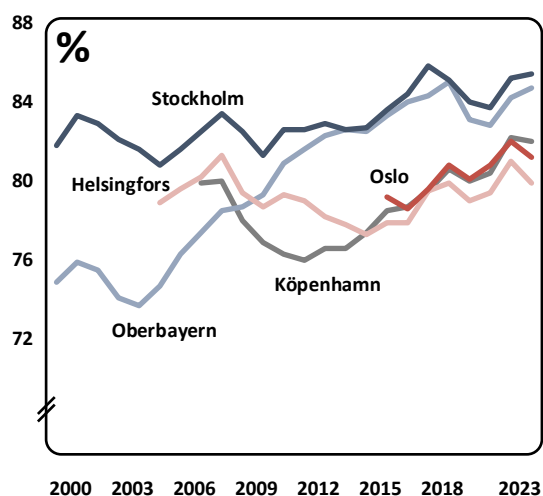

Diagram 16. Andel sysselsatta (20-64 år) i ett antal regioner. **Källa:** Eurostat.

EU-ländernas gemensamma mål är att minst 78 procent ska vara sysselsatta. Länet överträffar målet med drygt sju procentenheter.

Det som utmärker Sverige (och övriga skandinaviska länder) är att den regionala spridningen i sysselsättning är mycket låg. I *diagram 17* redovisas ett antal EU-länders spridning, genom att åskådliggöra den region som har högst respektive lägst sysselsättning. I Italien uppgår skillnaden till drygt 30 procentenheter mellan den regionen med högst respektive lägst sysselsättning. I Spanien är motsvarande differens 13 procentenheter. I Sverige ligger skillnaden på omkring fem procentenheter. En del av förklaringen ligger förstås i att Sverige har färre regioner än t.ex. Italien, men det förklarar bara en liten del. Även andra typer av spridningsmått visar att den regionala jämlikheten är högre i Sverige än i de flesta andra länder. En annan intressant iakttagelse är att den region i Sverige som har lägst sysselsättning (Östra Mellansverige) har högre sysselsättning än någon annan region i till exempel Frankrike, Spanien och Italien.

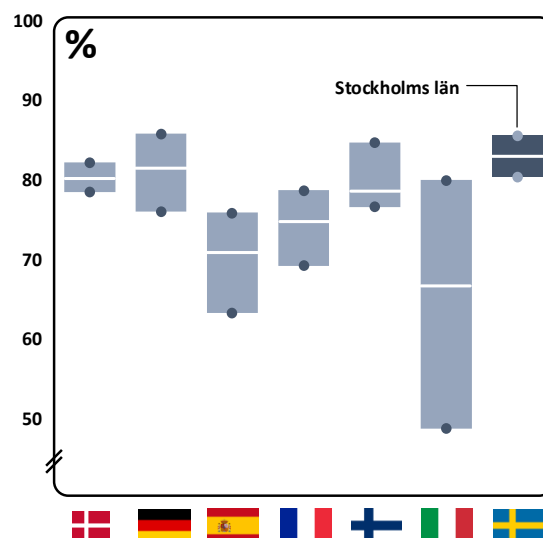

Diagram 17. Spridningen av sysselsättning inom ett urval av EU-länder, 2023. Det vita strecket representerar det nationella genomsnittet. **Källa:** Eurostat/Länsstyrelsens bearbetning.

116 000 arbetslösa i Stockholms län

Antalet arbetslösa i Stockholms län räknas till knappt 116 000 personer under det andra kvartalet. Fördelningen mellan kvinnor och män är jämn. Det kan jämföras med 108 000 under andra kvartalet 2023, se *diagram 18*. Förändring beräknas därmed till drygt 8 000, men är inte signifikant. Under åren 2009–2019 var antalet förhållandevis konstant och uppgick i genomsnitt till färre än 90 000 arbetslösa.

Knappt 45 000 av de arbetslösa är även heltidsstuderande. Unga (15–24 år) är överrepresenterade och svarar för närmare 70 procent av arbetslösa heltidsstuderande.

I Västra Götaland är trenden negativ. På ett års sikt ökar antalet arbetslösa med drygt 23 000 till 99 000 personer. Merparten av ökningen sker bland kvinnor. I Skåne uppgår antalet arbetslösa till 81 000, jämfört med 84 000 personer 2023. I riket som helhet ökar antalet arbetslösa med 45 000 personer.

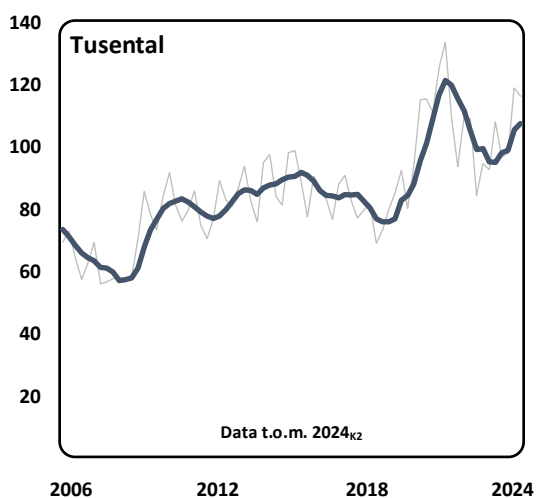

Diagram 18. Antal arbetslösa (15–74 år) i Stockholms län. **Källa:** SCB/AKU.

Vid sidan av de som statistiskt definieras som arbetslös¹⁰ är latent arbetssökande en relevant grupp att studera. Latent arbetssökande är en delgrupp som ingår i gruppen "ej i arbetskraften" och utgörs av personer som velat och kunnat, men som av olika anledningar inte har sökt arbete. En person som inte söker arbete uppfyller inte definitionen på arbetslös. Latent arbetssökande kan därför fungera som ett slags kompletterande mått till arbetslösheten. Antalet latent arbetssökande uppgår till drygt 50 000 personer. Det är ingen signifikant förändring jämfört med 2023.

Genomsnittlig arbetslöshetsperiod

Den skattade längden på arbetslöshetsperioden minskar. Även om förändringen inte är signifikant så ligger det i linje med det förväntade om inflödet i arbetslöshet ökar. I åldersgruppen 25–74 år uppgår genomsnittet till 44 veckor. 31 000 arbetslösa har en arbetslöshetsperiod på minst ett halvår (27 veckor).

Förväntad ökning av antalet arbetslösa

I Arbetsförmedlingens prognos förväntas antalet arbetslösa i Stockholms län öka under helåret 2024. Ökningen bedöms vara högre än

i övriga riket. Antalet förväntas däremot vara eller mindre oförändrat under 2025, samtidigt som en marginell minskning prognostiseras i riket som helhet.

8,1 procent arbetslösa

Trenden om stigande arbetslöshet fortsätter, se *diagram 19*. Under det andra kvartalet uppgick andelen arbetslösa i förhållande till arbetskraften till 8,1 procent i Stockholms län. Det kan jämföras med 7,5 under det andra kvartalet 2023. För män beräknas andelen till 7,9 och för kvinnor 8,3 procent. Det är ingen signifikant skillnad i förändring på ett års sikt eller mellan kvinnor och män.

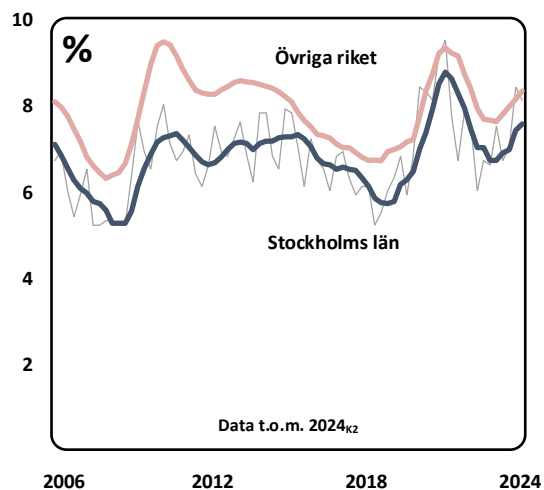

Diagram 19. Arbetslöshet (15-74 år) i Stockholms län och övriga riket. **Källa:** SCB/AKU.

Arbetslösheten bland utrikes födda – drygt tolv procent – är dubbelt så hög som bland inrikes födda.

Ungdomsarbetslösheten når 26,8 procent

Statistik över ungdomsarbetslöshet är svåranalyserat. Dels visar gruppen vanligtvis på stor säsongsvariation, dels är gruppen speciell eftersom många är heltidsstuderande som varken arbetar eller söker jobb och då inte tillhör arbetskraften. De senaste tre åren uppgår andelen utanför arbetskraften till omkring 45 procent. Det kan jämföras med

omkring 15 procent för äldre åldersgrupper.

inkluderade i sysselsättnings- och arbetslöshetsstatistiken. Studerande som arbetar vid sidan av studierna räknas som sysselsatta och ingår i arbetskraften. Heltidsstuderande som aktivt söker och kan ta ett arbete (eller väntar på att börja ett jobb inom tre månader) räknas som arbetslösa och ingår också i statistiken. Därutöver är åldersgruppen 15–24 år förhållandevis liten, vilket innebär stora konfidensintervall för urvalsundersökningar där signifikanta förändringar på ett års sikt är svåra att nå.

Under det andra kvartalet definierades 44 000 ungdomar som arbetslösa i Stockholms län. Av dessa är närmare 75 procent – eller 30 000 – heltidsstuderande. Det ger en ungdomsarbetslöshet på 26,8 procent. Det är den högsta skattade arbetslösheten under tidsserien, bortsett för pandemiåren 2020–2021.

Som jämförelse kan det lyftas fram att arbetslösheten i åldersintervallet 25–74 år uppgår till 5,6 procent. Exkluderas även den äldre åldersgruppen (55–74 år) beräknas arbetslösheten i åldersintervallet 25–54 år till 5,3 procent.

Ungdomsarbetslösheten skiljer sig inte nämnvärt från nivån i övriga riket. I juli 2024 hade Sverige och Spanien den högsta ungdomsarbetslösheten i EU.

Internationell utblick – hög arbetslöshet i Stockholms län

Både sysselsättning och arbetslöshet speglar utvecklingen på arbetsmarknaden. Ekonomer brukar dock föredra sysselsättningsmättet eftersom det visar hur stor andel som faktiskt arbetar och därigenom betingar tillväxten och skatteintäkterna.

Som visades ovan har länet en mycket hög sysselsättning i ett europeiskt perspektiv. Så

förhåller det sig inte när arbetslösheten analyseras.

Under åren 2012–2015 när den så kallade europeiska skuldkrisen drev upp arbetslösheten i många EU-länder var arbetslösheten drygt fyra procentenheter lägre i Stockholms län än EU-genomsnittet. 2023 är arbetslösheten högre i Stockholms län jämfört med EU-genomsnittet, trots kraftigt högre sysselsättning, se *diagram 20*. Precis som med sysselsättningsstatistiken redovisas arbetslösheten enbart med årliga serier. Denna beräknas som genomsnitt för de ingående kvartalen. Med tanke på de senaste kvartalens negativa utveckling i Stockholms län är skillnaden med sannolikhet större under det andra kvartalet 2024 jämfört med det som redovisas i diagrammet.

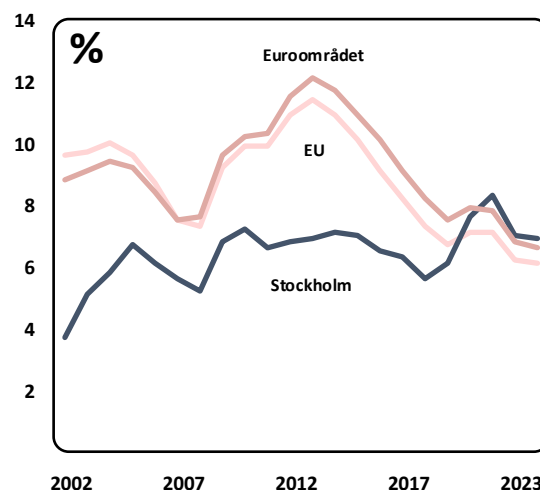

Diagram 20. Andel arbetslösa (15–74 år) i Stockholms län, EU och euroområdet. Källa: Eurostat.

Den relativt höga arbetslösheten kan delvis förklaras av hur samhället är organiserat, inte minst utbildningssystemet, och hur det påverkar statistiken. Ytterligare en bidragande förklaring är att Stockholm/Sverige har ett högre arbetskraftsdeltagande än andra regioner/länder. Det innebär sannolikt att en del som räknas in i arbetslösheten i

Stockholm/Sverige inte syns i statistiken i andra regioner/länder.

EU-länderna har – till skillnad mot när det gäller sysselsättning – inte formulerat ett mål för arbetslöshetsnivån.

Svag BRP-utveckling

Det är dock inte bara på arbetsmarknaden och i arbetslöshet som Stockholm har tappat mark mot många andra europeiska regioner.

Under inledningen av 2010-talet var regionens BRP per capita ungefär 180 procent av EU-genomsnittet. Under slutet av årtiondet hade andelen minskat och uppgick 2020 till 171 procent av EU-genomsnittet. Region Hovedstaden (Köpenhamn) hade å andra sidan länge en lägre BRP per capita än Stockholm, men kom i fatt under den andra halvan av 2010-talet. 2020 hade Region Hovedstaden en BRP per capita i nivå med Stockholm. Två år senare hade BRP ökat till 191 procent av EU-genomsnittet i Region Hovedstaden medan Stockholm fallit tillbaka till 160 procent.

Trots att Stockholm halkat efter de senaste åren har regionen den 14:e högsta BRP per capita bland EU:s Nuts-2-regioner.

Det outnyttjade arbetskraftsutbudet: 144 000 heltidsarbeten

Ett sätt att mäta outnyttjade resurser på arbetsmarknaden är att summera antalet personer som är arbetslösa, undersysselsatta och latent arbetssökande. Dessa tre grupper erbjuder ett utbud som inte fångas upp på arbetsmarknaden. Summerat uppgår det till 260 000 personer. Det är 25 000 fler än 2023.

Utbudets storlek i form av timmar kan approximeras genom att använda nationella kvoter kring outnyttjade timmar per person och delgrupp för att därefter appliceras på regionala data. Enligt denna metod uppskattas det outnyttjade arbetskraftsutbudet till 5,7 miljoner timmar per vecka i Stockholms län.

Det är en ökning jämfört med 2023. Det kan sättas i relation till omkring 40 miljoner timmar som de sysselsatta (inklusive undersysselsatta) svarade för under referensveckan. Annorlunda uttryckt motsvarar det outnyttjade arbetskraftsutbudet uppskattningsvis 144 000 heltidsarbeten.

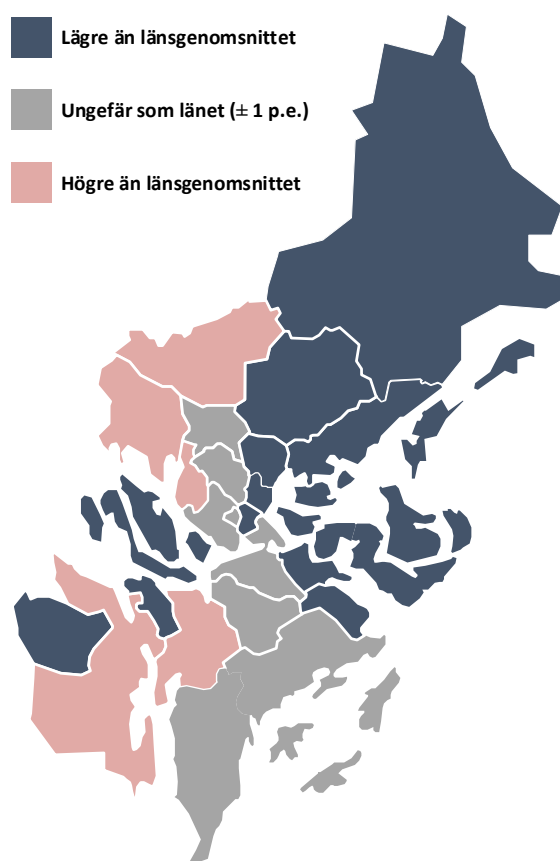
Varierande arbetslöshet i länet

De uppgifter som anges under detta avsnitt ska inte sammanblandas med de mått och definitioner som återgetts ovan. Uppgifterna är hämtade från Arbetsförmedlingen och avser inskrivna arbetslösa i förhållande till en registerbaserad arbetskraft. Inskrivna arbetslösa (benämns som arbetslös nedan) består av öppet arbetslösa och personer i program.

Enligt Arbetsförmedlingens verksamhetsstatistik för augusti är arbetslösheten (16–65 år) i Stockholms län 7 procent, vilket är marginellt högre än i riket som helhet. Det är även högre än 2023 och ökningstakten är kraftigare än i övriga riket.

På ett års sikt har andelen arbetslösa ökat i alla kommuner utom Norrtälje. Den största ökningen noteras i Sollentuna och Järfälla. Tolv av länets kommuner har en högre arbetslöshet än riksgenomsnittet. Lägst arbetslöshet har Ekerö (3,4 procent), följt av Vaxholm (3,8) och Danderyd (4). Södertälje, Botkyrka och Sigtuna har högst arbetslöshet bland länets kommuner.

Dessa tre kommuner har även den högsta andelen långtidsarbetslösa i förhållande till arbetskraften¹¹.

Figur 1. Arbetslöshet (16–65 år) i Stockholms län augusti 2024, klassindelad. **Källa:** Arbetsförmedlingen.

Nykvarn har länets högsta sysselsättning

Nykvarn har länets högsta sysselsättning, se *diagram 21*. Enligt BAS uppgår sysselsättningen i åldersgruppen 20–64 år till 87 procent under det andra kvartalet. Det är ingen tillfällighet. Under de 18 kvartal som BAS täcker in har kommunen haft den högsta sysselsättningen bland länets kommuner vid varje tillfälle. I övriga riket finns det däremot sju kommuner med ännu högre sysselsättning än Nykvarn.

För fyra år sedan (andra kvartalet 2020) hade dock Nykvarn den högsta sysselsättningen av samtliga 290 kommuner. Det året hade länet sju kommuner med en sysselsättning som hörde till de 50 högsta i riket som helhet. 2024 är det dock bara Nykvarn som fortfarande hör till de 50 kommunerna med högst syssel-

sättning. Det tyder på det som lyfts fram i tidigare – Stockholms län och dess kommuner har tappat i förhållande till andra delar av Sverige under de senaste åren. Exempelvis är det bara två kommuner som har förbättrat sin position visavi övriga kommuner sedan 2020. Dessa förbättringar är dessutom mycket små. 23 kommuner i länet har försämrat sin relativa position¹². Vaxholm hade till exempel den 33:e högsta sysselsättningen 2020. 2024 har kommunen den 92:e högsta sysselsättningen. Även Ekerö och Nynäshamn har försämrat sin position i ungefär samma utsträckning. Denna trend har pågått i några år nu och är oroväckande.

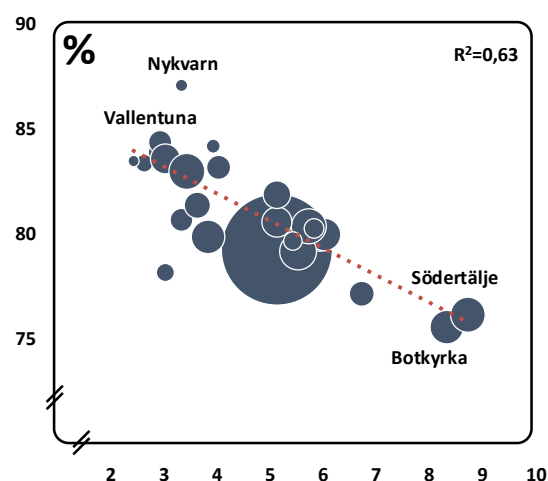

Diagram 21. Sysselsättning och arbetslöshet i länets kommuner under andra kvartalet 2024, 20–64 år. **Källa:** SCB/BAS.

Två kommuner har högre sysselsättningen än 2023

De flesta kommunerna har en lägre sysselsättning än för ett år sedan. I Sigtuna och Nynäshamn har andelen minskat med 0,9 respektive 0,7 procentenheter. Däremot har sysselsättningen ökat marginellt i Sundbyberg och Ekerö.

¹ Finansdepartementets prognoser för den ekonomiska utvecklingen (22 augusti), [länk](#).

² Sammanvägning av hushållens syn på den egna ekonomin (mikro) och Sveriges ekonomi (makro)

³ För mer information om Lediga jobb och rekryteringsbehov (LO), [länk](#)

⁴ Det är vanligt att skilja på möjlighetsmotiverat och nödvändighetsmotiverat företagande där det sistnämnda kan användas för att exempelvis undvika arbetslöshet, se t.ex. Arbetsmarknadsekonomisk rapport – olika vägar till arbete [2018].

⁵ Här avses aktiebolag.

⁶ Se pressmeddelande från Dun & Bradstreet – 39 miljarder kvar att betala i skatteanstånd – konkursrisken fortsätter, 17 juni 2024.

⁷ Tillfälliga skatteanstånd – en tickande bomb? Svenskt Näringsliv [2023].

⁸ Se exempelvis Läget i länet – arbetsmarknad & ekonomi (mars). Länsstyrelsen [2024].

⁹ På regional nivå redovisas inte månadsdata för AKU. Avser en ökning jämfört med närliggande månader.

¹⁰ En arbetslös person är en person som var utan arbete under en viss vecka (referensveckan) men som aktivt sökt arbete under de senaste fyra veckorna och kunnat börja arbeta inom 14 dagar från referensveckans slut (SCB).

¹¹ Avser antalet långtidsarbetslösa (minst tolv månader) i augusti i förhållande till en skattad storlek på arbetskraften under det andra kvartalet (BAS).

¹² En kommun har samma placering (ranking) 2020 och 2024.

Kontaktuppgifter

Per Bark, analyschef

Epost, per.bark@lansstyrelsen.se

Tfn, 010-223 12 30